

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 10. hod. Expedicí se nachází v obchodnictví musikalí k „Beethovenu“ u Roberta Veita v Nových alejích č. 116. Kdo všechna čtyři čtvrtletí odebere, obdrží praemii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl. půll. 2 zl., celor. 4 zl. rak. č. S poštou: čtvrtl. 1 zl. 15 kr., půll. 2 zl. 30 kr., celor. 4 zl. 60 kr. rak. čísla. Pro státy německé: půlletně 1 tol. 10 nov. gr., celoročně 2 tol. 20 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor:
Emanuel Meliš.

20. ledna.

Nakladatel:
Robert Veit.

Slovo o vojenské hudbě.

Podává redaktor.

Váleční čili vojenská hudba má zmužilost vojínovu oživiti a rozjařiti aneb rhytmické pohyby jeho v pochodu udržeti a podporovati. Sestává tedy co do podstaty své z dvou hlavních tříd: 1) z *pochodů* a 2) z *válečných písní*.

Hlavní tendencí a vládný duch jest u obou tentýž; jen že hudba váleční písně specialně k textu se vztahuje, co zatím pochod se neodvisle pohybovati může. Vojenská hudba v divadle má vlastně, co se účinku jejího týče, totéž vykonati, co se od ní na bojišti neb v táboru očekává; než mohla by si tam spíše úchylinky dovoliti. Hudba tato má ducha vojínova výše povzbuditi, mysle pro jeden účel spojovati, svízele a trampoty ulehčovati, myšlenky na smrt a hrob, na jemné pocity života, na pohodlnosti a rozkoše zapuzovati, tělu takřka nových sil dodávati — slovem rekovnost povzbuzovati, oživovati a podněcovati. Má-li toho dosíci, musí následující vlastnosti míti:

1. Musí *prostonárodní* býti, jelikož je určena pro muže, z nichžto větší část musikální není. Jsou to lidé, kteřížto majíce zdravý sluch hudby si neváží, neleží-li v ní mocný účinek. Sprostý voják musí, uslyše hudbu vojenskou, jí rozuměti a jí si oblíbiti — slovem musí se pro ni zajímati.

2. Hudba vojenská musí *slavnostní* býti. Všechno malitné, milostné, modní, poskočné a zženštilé nehodí se pro vojína. Pročež nepůsobí dobře malé píšťaly a podobné kvikavé nástroje při pochodech, nejsou-li mocnými a pronikavými nástroji, na př. lesnicemi, troubami atd. podporovány. Tak zvaná *Janičárská* a v novějším čase velmi rozšířená *plechová hudba* hodí se nejlépe pro pochody.

3. Hlavní potřeba vojenské hudby jest, že musí *silný rhytmus* míti.

4. Pestrá nakupení dissonancí vzdaluje vojenskou hudbu od svého účelu.

5. Hlavní zřetel při hudbě vojenské dlužno na *tóninu* bráti. Kdo tu praví, že tónina sama v sobě žádného určitého charakteru nemá, aneb že všechny tóniny k vyjádření jednoho citu *stejně* se hodí, nemyslel zajisté také o tomto předmětu, aniž pozoroval účinky hudby. Tóniny E, Es, H, Fis a Des-dur jsou bez odporu nejvhodnější pro hudbu vojenskou. Vyhoví-li také tóniny C, G, D, B a F více požadavkům populárnosti, jest z druhé strany přec sluch více na ně uvyklý, a tóniny tyto nemají tolik význačného, co hudbu vojenskou charakterisuje, aniž vždy náležitého rázu.

Rozdílnost charakteru rozličných oddělení vojska vyhrazuje si také co do zevnějšího působení zdílnost hudby vojenské; tak mají myslivci hlavně samé lesnice, jízdecko hlavně jen trouby. Také rozdílnost mravů a způsobů, vzdělanosti atd. mezi válčícími národy činí různost v zevnějším působení hudby této. Turek obsazuje hudbu jinak než Čech neb Němec; neboť má jiné nástroje.

Konečně rozeznává se hudba též dle rozličných zemí; tak stává německé, italské, francouzské hudby atd.

Jiří Benda.

Stručný životopis. Podává Vítězslav Guth.

(Dokončení.)

R. 1778 opustil Benda stanovisko své v Gothě, domnívaje se převýšena býti soupeřem svým Schweizerem, a setrval na vzdor celému dvoru a prosbám svých přátel na svém předsevzetí, aniž by byl požadoval od posavadní služby 1200 tolarů jakési pensí. Na to se odebral do Hamburka, kde jej slovutný Schröder s radostí za ředitele svého divadla přijal. Brzy však Benda omrzelo divadlo; odešel do Vídně, kdež uspořádal akademii s velikým prospěchem. Zde složil své třetí me-

lodrama: *Almansor a Nadina* se sbory a ariemi, které však nepřišlo v tu známost jako *Ariadna* a *Medea*.

Mezi tím poznal Benda svou chybu. I navrátil se do Gothy. Vévoda slitovav se nad umělcem, jenž 28 let horlivě svou službu zastával, vykázal mu roční pensí 200 tolarů, k čemuž princ August ještě 200 tolarů přiložil. Na to se dlouhý čas zdržoval v Georgenthalu, tři hodiny od Gothy ležícím, kdež r. 1780 své v Gothě složené skladby pro klavír vydal, z nichž první díl víc než 2000 odběratelů měl. Mezi tím se seznámil Benda s paní *Zarnitzovou*, velmi důvtipnou to paní, která do Paříže přišedší, odtud mu psala, by samotu opustiv do Paříže se podíval, kdež se jeho *Ariadna* s francouzským textem k provozování připravuje. Konečně se přec rozmyslil, a odebral se r. 1781 do Paříže, kdež v théâtre italien sám svou *Ariadnu* řídil. Ačkoliv tato práce tak velké obliby v Paříži nedošla, jako v ostatní Evropě, byly Bendovi přece útraty za cestu zcela vynahrazeny, načež se zase do Georgenthalu navrátil. Brzo však zase změnil svůj příbytek s blízce ležícím městem Ohrdruffem. Konečně se stěhoval r. 1788 do lázní Ronenburku, kdež r. 1792 svůj labutí zpěv „*Bendův žel*“ napsal a v hudbu uvedl. Avšak i zde nesetřval dlouho. Odtud odebral se do romantického Köstritzu, kde zcela o samotě žil a hudbě s Bohem dal. Jak se Bendovi hudba už tenkrát protivila, dokazují slova, která pronesl jednou k svým přátelům, mu domlouvajícím, aby se také přece zúčastnil na hudebních společnostech a koncertech. Každá prostá bylinka na louce, pravil, mne více baví nežli všechna hudba. Zde zemřel také 6. listop. 1795, jsa 73 let star.

Benda býval ve svém mládí vesel a uměl také dobře jíst a pít. Podobá se v tom Händlovi, Gluckovi a Bachovi, kteří též málo nejedli, což se vyložiti dá tím, že náramně namáhali své duševní síly při skládání a při provozování svých skladeb. Že však Jiří Benda také k filosofickým blavám náležel, dokazuje zaměstnání jeho v posledních dobách života jeho. Zabýval se nejvíce přemítáním o bytosti a trvání duše po smrti; avšak nemohl se, jak z mnohých jeho psaní vysvítá, na ničem pevném ustanovit.

Bendova roztržitosť byla a jest světoznámá, jsouc osou mnohých anekdot ze života jeho, z nichžto některé v tomto časopisu (ročník 1859) uveřejněny jsou.

Způsob jeho komponování byl nový a neobyčejný. Svědčí o povážlivém a v harmonii úplně sběhlém mistru. Skladby jeho předčily jemnou melodií a duchaplnými rytmy skladby všech jeho současníků. Avšak Benda neužíval těchto prostředků toliko k vyličení předmětů přírody, kde mu text k tomu příležitosti poskytl; ličil také hudbou nejtajnější a nejhlubší hnutí myslí s velkou pravdivostí. Cituplné cantabile, andante a

vášnivý recitativ byly pole, na kterém nejvíce pracoval, a na kterém až dosud převyšén není. Jeho skladby symfonie, koncerty pro housle, kantaty, sonaty pro klavír byly svého času velmi oblíbeny. Nejhlavnější skladba jeho jest, jak jsme již pravili, melodrama „*Ariadna*“ a „*Medea*“, která jakož i jiné jeho skladby v Itálii velice vážena byla. Téhož důkazem jest článek ve Florentinských Novinách, ode dne 26. dubna 1782; zní v překladu takto: Itálie má již ponětí o novém způsobu skladeb divadelních, ježto někteří nazývají monodramatem, jiní lyrickou dramou v prose s ustavičným téměř průvodem hudby. Je to monodrama „*Pygmalion*“ od J. J. Rouseaua (vysl. Rusó), kteráž na našich jevištích častokrát se dávala. Avšak „*Medea*“ od p. Gottera (Němce), v hudbu uvedená od p. *Jiřího Bendy*, provozovala se ve Vídni od znamenitého Sacca a převyšuje bez odporu monodrama francouzské „*Pygmalion*.“ Stůj zde překlad Bendovy *Medey*. Co se *Ariadny* týče, vyšlo od ní čtvero vydání: klavírní výtah 1778, partitura s německým a franc. textem 1781; tatáž pro malý orchestr bez foukacích nástrojů 1785 a klavírní výtah dle zlepšené partitury z r. 1782. Mimo tyto jsou nejznamenitější: operetty: *Der „Dorfjahrmarkt“* (1776); „*Walder*“, (klav. výt. 1777); „*Der Holzhauer*“, (klav. výt. 1778); monodrama „*Pygmalion*“, (r. 1780); zpěvohra „*Das tartarische Gesetz*“, (arie a duetta pro klavír 1789); opery: *Orpheus*, (klav. výt. 1787); *Romeo a Julie*, (klav. výt. 1778). Kantaty: *Flucht der Lalage* (1744), *Cephalus und Aurora* a mnoho jiných.

Podobizna *J. Bendy* do mědě ryta vyšla ve Frankfurtu u Gaylaa Hedlera, a též v 21. svazku „*Neue Bibliothek der schönen Wissenschaften*.“

Škoda že skladby Bendovy zde dostati ani je uslyšeti nelze; zajisté bysme zevrubněji o skladbách téhož výtečníka promluvili. Než kojíme se nadějí, že se někdo myšlenky té uchytí a nějakou skladbu v koncertě nám předvede.

Oprava. V predešlém čísle stal se v tomto článku omyl. Na str. 10, rádek 29 má státi „s Gotterem a Engelem.“

Návod ku zpěvu, ohledem na národní školy.

Podává J. L. Zvonař.

(Pokračování.)

Intonací.

První, co na dobrém hlasu vším právem žádati můžeme, jest, aby byl čistý; bez této vlastnosti hlasu nebude lze jen poněkud snesitelného zpěváka vzdělati.

Intonací musí být každému vrozena, dá se pak ale cvičením zdokonaliti. Kdo z přirozených příčin, které se ne vždycky vyskoumat dají, stále nečistě zpívá (distonuje), a pro nedostatek hudebního sluchu toho nepozoruje, tomu není pomoci.

Nedostatek dobrého sluchu jest velmi zřídka chybou přírody, a záleží spíše u začátečníka v té okolnosti, že neumí ještě patřičně jak zpěvných tak sluchových ústrojů užívat, než v nedostatečnosti ústrojů sluchových. Cvičení sluchu a hrdla jest tedy nejprvnější a nejpotřebnější pro zpěváka začátečníka. Nežádá pochází distonování za příčinou nepravidelného otvírání úst a chybného dýchání. K docílení jistoty v intonaci jest radno užívat z počátku učení se zpěvu jen polohlasu, a to spíše v notách dlouhého než krátkého trvání; ovšem že se časem musí pokusit také i plným hlasem zpívat, co se už polohlasem podařilo.

Na distonování jest často také vinnou churavost, počasí, jakož i to, když se zpívá hned po stole, neb na docela lačný život, ano i když se příliš mnoho ve vysokých tonech zpívá. V těch případech jest příčina nečistého zpívání k vypátrání a jak jen možná k odstranění.

K docílení čisté intonací jest třeba kterého s podporujícího nástroje. Že se k tomu hodí nejlépe čisté naladěné piano, nahlédne lehce každý. Neboť jen na pianě lze lehce a jistě akordy udávat i zpěv příslušně a neobmezeně doprovázeti. Ano už i proto hodí se lépe piano k podporování zpěvu, že má méně zpěvavý a brzy doznívající ton, který na hlas lidský méně nepříznivě působí než ton nástrojů, jejichžto ton se tonu lidskému podobá. V nedostatku piana jsou housle, jež tuto úlohu mohou nejlépe zastat; ty mají naproti pianu zase tu přednost, že na nich lze ton sesilovati, jakož i zeslabovati, t. j. hrát *crescendo* a *decrescendo*.

Praktická část.

Co jsme podali v theoretické části o zpěvu, to bylo více pro učitele zpěvu než pro učně. Rozumí se samo sebou, že bude učitel dle potřeby mládeži z toho při každé hodině právě tolik sdělovati, mnoholi třeba.

První, co musí učitel před započítím vyučování zpěvu dětem vpraviti, jest *držení těla, otvírání úst a dýchání*. Stalo-li se to, nechť začne následujícím způsobem: Udá jim ton *g*, avšak nikoli tímto jmenem, nýbrž jen při pouhém otevření úst, jakého hláska *a* požaduje, a dá ton ten tak často opakovat a sice nejdříve od celého sboru, pak jednotlivě, pak jen od několika dětek, nejlépe od všech, jež v jedné lavici sedí, a posléze zase ode všech, až se ozývá *čistě* a dosti *silně*. To samé učiní tonem *h*; t. j. dá je zase jen na *a* zpívat. Dovedou-li děti i to dobře, nechá je

učitel tyto dva zvuky střídavě několikrát opakovat povedly-li se, dá od jedné části žáků první ton udeřit a vydržet, a k němu od druhé části druhým tonem vpadnouf. Nyní přibere třetí ton *d* a spojí ho s předešlými dvěma tony v jednu řadu a sice *g h d*. Tu nechá tak dlouho zpívat, až se všechnem dětem vštípila, což dlouho trvat nebude, anť jest to tak přirozený zpěv, že jest skoro všem dětem od jinud již známý.

Za odměnu, že se řadě této naučily, jim učitel pověz, že se jmenuje podobná řada tonů *trojzvuk*, a že jest látkou, z níž si budou moci všelike zpěvy udělat. Zároveň jim může povědit, že činí tyto tony *melodiji*, následují-li *za sebou*, zpívají-li neb hrajou-li se *na jednou* ale, že slouží *harmoniji*.

Aby se děti přesvědčily, že lze z tak mála tonů nějaký zpěv uvést, napiš jim učitel následující skladbičku a však jen písmenami na tabuli:

$$g \quad h \quad d \quad h \quad d \quad h \quad \cdot \quad \left| \quad g \quad h \quad d \quad h \quad d \quad h \quad \left| \quad g \quad \right| \right.$$
a

a pověz jim, že musejí prvních šest tonů až po znaménko \cdot v jednom dechu vyzpívat. Dovedly-li toho, mohou tři lavice dětek plnou harmoniji *h*, ostatní však nápěv zpívat.

Poznámání. Pohyb (tempo) se nesmí vzít rozvláčně, an by děti ztěžka byly s to, těchto šest tonů v jednom dechu vyzpívat. Jak melodie tak harmonie se musí zde a v příštích příkladech jen na *a*, nikoliv *la* (jak se někdy stává), zpívat; neboť jen tak se naučí děti jazyk v ústech pokojně držet, a ústa pravidelně i jak se sluší otvírat.

Aby se udané tři tony jak náleží dětem vštípily, jest radno, tony ty i do jiného pořádku položit, ku př.

$$d \quad d \quad d \quad h \quad d \quad h$$

$$g \quad h; \quad h \quad g; \quad g; \quad g \quad h$$

a z nich uvedené následující melodie zpívat nechat:

1. $g \quad d \quad h \quad d \quad \left| \quad g \quad d \quad h \quad d \quad \left| \quad g \quad d \quad h \quad d \quad \left| \quad g \quad \right| \right.$
2. $h \quad d \quad g \quad d \quad \left| \quad h \quad g \quad d \quad h \quad \left| \quad g \quad d \quad h \quad d \quad \left| \quad g \quad \right| \right.$
3. $d \quad h \quad g \quad \left| \quad d \quad h \quad g \quad \left| \quad d \quad \cdot \quad \left| \quad h \quad d \quad h \quad \left| \quad g \quad d \quad h \quad \left| \quad g \quad \right| \right.$

Poznámání. Při čísle prvním a druhém řekne učitel dětem, že bude od *jedné* až do *čtyr* počítat, a že, vyjmouc poslední notu, vždy na jedno číslo jeden ton připadne. Při třetím čísle však jim řekne, že bude počítat jedna, dvě, tři, a že musejí ton, který

jest mezi dvěma čárkami samotn, tak dlouho držet, až všechna tři čísla napočítal. U znaménka ' nechá dýchat.

Velmi prospěšné bude, když udá učitel jiný nižší neb vyšší ton, a nechá na něm dívky dle sluchu trojzvuk zpívat. Připraví je tak zponenáhla na překládání melodiji na jiné stupně, cviče zároveň jejich sluch, a uče je znáti rozdíl mezi nízkými a vysokými tony.

Jde-li tento trojzvuk tak hbitě, že ho dovedou dívky bez pochybení zazpívat, předvezme tony *g* a *h*, a řekne jim, že jsou to dva ob ton odlehlé tony a že mezi nimi leží ještě jeden, jenž se může mezi oba dva vložit a je jaksi spojiv. Nato jim zazpívá tuto řadu *g a h* a upozorní je zároveň na tu okolnost, že jest *z a* na *h* právě tak daleko, jako *z g* na *a*. Nyní je cvičí v této řadě, a sice nejdříve jak stojí (*g a h*) a pak zpátky *h a g*. Ton *d* se prozatím k těmto třem nepřibere, an by třebaš činil tonařadu těžkou, nechá ale *g a h s g h d* střídati, asi tímto způsobem:

g a h ' | g h d ' | g a h ' | g h d ' | g

Aby zjednal dítkám příležitost k dýchání i k přípravě se na první ton, nechá je třetí co půlovou (bílou) notu držet a první dva co čtvrtěční. I zde se bude tedy od jedné do čtyř počítat. *)

(Pokračování.)

H ä n d e l.

Novella.

(Pokračování.)

Zamilovaný Dominik na okamžení se zatajil, skoumaje pozorně každé pohnutí svého přítele a pokračoval pak živě dále: „Tu mi krvácelo srdce, uzřel jsem pojednou vroucně milovanou dívku v objetí jiného. Láska mi může také síly dodati, bych si milenku dobyl. Jsem mistr na harfě, proč bych neměl býti též umělcem? myslil jsem si v duchu a pracoval celé dni, až mi pot trapný po tváři řinul, bych se vzdělal na umělce. Mnoho jsem musil přetrpěti od rozšafného, ale přísného mistra pro mé neumělecké vlohy, a nahlížel jsem to s hlubokou bolestí nejjasněji, že jsem Musu ne pro její velebnost, nýbrž pro pozemská přání následoval a že tato vznešená se nedá užiti k dosažení jiných účelů.“

*) Nedopatřením stal se v předešlém čísle (2) v tomto článku nemilý omyl. Na straně 10, rádek 3, má státi: *Některé a sice ty hlubší zdají se pocházet jako z hloubi prsní.*

„Ale Bianka porozuměla mému srdci, mé lásce, mé nesmírné oběti; ona mne miluje a má přání jsou též jejími! Nyní ale hřmí tvé jméno rozsudek co hlas věčného osudu mezi naše naděje; ty jsi mi otevřel oči, nemohu se nikdy umělcem státi, poněvadž se umění nikoliv nežistně a ne pouze k vůli němu samému chápu, i musím stanouti v proudě, jenž šumí za tvým Elisium, kde má milka mešká, a nesmím se dále pustiti, bych neutronul! Ty miluješ Bianku a ona bude tvou; neb ty jsi umělec, jakého si maestro přeje!“

Divně bylo Händlovi okolo srdce při této prudké řeči jeho přítele; nevěděl, zdali tento neb on v bludu se nachází; tisíc podivných myšlenek mihalo se co zvláštní preludy noční v jeho pobouřené duši, tušil, že osud tu milující srdce v zvláště nepřátelské poměry proti sobě postavil.

Zdlouhavé kročeje ozývaly se v předsíni, a německý mladý umělec měl ledva času, by v nepořádku ležící hudební skladby spořádal. Tu vstoupil starý maestro, vážná postava, pod jejížto šedinami ještě jinošský obličej kvetl, šestnáctiletou dceru s sebou veda.

Co anděl krásná byla Bianka v bílých hedbávných šatech, jež růžová stužka ještě více ozdobovala, s slícnými černými kadeřemi, z nichž dvě zářících růží se skvělo, se svýma ostýchavě k zemi sklopenýma očima, jež jevily dobrosrdečnost a jemnocit s oným čarovným úsměvem, jímž nevinná děvčata svou vnitřní spokojenost tak ráda všemu světu zvěstují a na odiv staví.

Růženec s jantarovými otčenášky, jenž se v zdobných kotoučích okolo hebkých prstíků Biančiny levice vinul, a malá vkusně vázaná modlitební knížka v její pravici, ještě více však zbožná očka plna vroucí pobožnosti zvěstovala, že otec i dcera jíti chtěli na požehnání, k němuž zvony chrámu sv. Marka vyzváněly. Oba jinoši přivítali, slušně pozdravující, úctně obě osoby.

„Buďte mi vítáni, milí synové,“ řekl stařec jemným hlasem, „a nade vše ty, Bedřichu, pýcho a radosti mého stáří. Mnohá pozdravení posílá ti Anglicko, a zve tě přátelsky, bys je svojí božskou hudbou obveselil. Pyšné Albion závidí mi, že tě mám, a vábí tě velkolepými sliby. Cestuj tam, synu, se svým nesmírným pokladem, kterýmž tě Musa obdařila, a pohni, jako někdy Orpheus kámen, tamo necitelná srdce chladných ostrovanů.“

Zapýřiv se nad zdánlivě přemrštěnou chválou, v níž maestro toliko své mínění o mladém umělci označiti myslil, mlčel slícný jinoch hodnou chvíli v užasnutí, a promluvil konečně s bolnojemným hlasem:

„Vás tedy mám opustiti, můj dobrý, jediný maestro, a mého milého Dominika; a ledva že jsem v první po-

lovici mých uměleckých studií, jež pouze pod vaší dohlídkou ukončíte bych mohl, chcete mě zavrhnouti?“

„Bez mého vyučování, můj milý, duchaplný jinochu, můžeš se zajisté obejít. Co mi příslušelo, sdělil jsem ti; cítím se neschopna, bych déle tvým mistrem byl, tvůj nejnovější pokus mě o tom přesvědčil. Přijmi jen směle pozvání, ježto tě, jak s nebe přicházejíc po důstojné dráze k onomu cíli vede, jež *nesmrtelností* nazýváme. Předvídám vítězoslávu, kteréž se ti dostane, vidím palmu, kterouž vrstevníci ti podají a kterouž potomci tvůj stín ověncí! — Ještě jedno, nenazývej mě ve svých listech učitelem, nývrž svým milým soudruhům a přítelem, a v důvěrnosti mi tykej, jak to mezi přátely rád vidím.“

To bylo přemnoho pro jemnocitného jinocha. „Ó, kdybyste nebyl můj dobrý mistr, myslil bych, že se mi chcete posmívati,“ zlykáje řekl Händel, a padl k jeho nohám, milovanou ruku vroucně k svým rtům tiskna. „Však byste to neučinil, kdybych i nejapný začátečník byl. Vyť jste dobrota a laskavost sama!“

„Drahý otče! Milý Dominiku!“ zvolal nyní vstávaje, a pohlížel kolem opojenýma očima. „Milá, dobrá Bianco!“ doložil v upřímnosti svého překypujícího citu, a zapýřil se nad prudkým vykřiknutím před uzarděnou děvou, a spatřil v tom samém okamžení v ruce boдрé dívky vavřín — znak jemu přislíbené nesmrtelnosti.

„Umíš tyť se také děvčatům zalichotiti, milý synu, jak jemnému otcovskému srdci,“ odvětil nyní starý maestro, své hluboké dojmání žertem zakrýváje. „Když jsme včera z kostela šli, kdež jsi ty svojí božskou hrou, svojí hluboko pocítěnou srdcejmavou předehravkou přítomné dojmul a z očí všech slzy vyvádil, nemělo vychvalování ani konce. Zřejmě tě nazýváme božským. A když jsme nyní zahradou k vám kráčeli, ulomila Bianka pozadu zůstávši tuto ratolesť z našeho velkého vavřínu a upletla z ní věnec. Tenť jest pro Bedřicha určen! myslil jsem si v duchu. — Ozdobiž tedy svého bůžka, milá blouznilko.“

Dominik se mlčky stranou obrátil a utíral své uplakané oči. Händelův obličej polil plamen vyšší roznícenosti.

„Podej mi věnec, ty nebešfanko!“ zvolal u nitřním pohnutí, poklekl a sklonil svoji nesmrtelnosti zasvěcenou hlavu. Panna, zápasíc mezi sladkou stydlavostí a důvěrnou náklonností k umělci, vtlačila mu tmavý vavřín do kadeří.

Po druhé zavznělo pobádající zvonění.

„Jest svrchovaný čas do kostela,“ řekl starý otec, „po požehnání shledáme se opět. Mějte se zatím dobře, drazí synové!“

Však ještě pohled na rozloučenou — ó! mnohem sladší a líbeznější, než na do nebe vychváleného Händla — vrhla panna na nepovšimnutého Dominika, vyňala

růži z tmavých kadeří a podala ji rychle zarmoucenému jinochu na rozloučenou.

„Tobě podala vznešený znak nesmrtelnosti,“ myslil u sebe Händl; jemu růži pozemské lásky! Ah, není to náklonnost k člověku, jest to obdivování umělce, co pro tebe pocifuje; tys sklamán, ne onen!“

Doznělo slavné zvonů vyzvánění, a všechny prostory majestátného chrámu sv. Marka byly naplněny modlícími se zástupy. Vše bylo v hlubokou pobožnost pohříženo. Tu zavzněly varhany v mocných souzvucích tak příjemně, tak něžně, jak by přicházely tyto zvuky s hůry, andělským harfám vyluzované; pak opět hučely v mohutných zvukovírech a v to mísil se libý zpěv zbožných zpěváků. A opět předehrával výtečný varhaník v nejtěšším pianě přecházejíc v nejkrásnější arii, jež co andělské hlasy s kůru dolů zaznívala. Vždy pobožněji, vždy skroušeněji modlili se lidé; neb jejich srdce sledovala božské zvuky varhan, a pozvihla se mocněji, jelikož umělecké, tak hluboce v duše pronikající znění též se povzneslo do nebeských kruhů, kde andělé Bohu se klaníc poklekl při zvuku těchto posvátných melodií.

Kněz u hlavního oltáře *Te Deum* zapěl, a v nejsilnějším forte zahučely varhany nejtěžšími tóninami vedenou šestihlasou fugou brzy do rozplývajícího-se *Moll*, brzy opět do povzbuzujícího *Dur* přecházejíc, tak že zástup se zachvěl touto vznešenou fantasií. Sbor souhlasně mezi to vpadl a opět zaznívaly mocné, slavné zvuky varhan mezi hudbu ve svých libě zatřásajících souzvucích.

Dávno už byly služby Boží ukončeny, kněz hluboko dojat touto neslýchanou hudbou slzy roně schoval velebnou svátost a vždy ještě klečel pobožný zástup jak v úžasu na kolenou a zdál se vždy ještě pohnutlivým zvukům varhan naslouchati, jež nyní též byly umlkly.

Byl krásný večer letní. Na zrcadlící se ploše průlivu houपालy se četné, kvítím zdobené loďky, z nichž veselý zpěv sem zazníval, jsa loutnou neb kytarou doprovázen.

Také oba přátelé vstoupili na loďku. Dominik nesa na prsou růži od milované dívky, tiskl ruku neustále svému příteli, jenž mlče a do sebe pohřížen vedle něho seděl a vzdychaje vavřínový věnec co nějaké těžké břímě na skloněné šíji nesl.

(Pokračování.)

FEUILLETON.

Z Prahy.

Stavovské divadlo. Hugonotti aneb Noc Bartolomějská. Velká tragická opera v 5ti jednáních od Scribe, hudba od G. Meyerbeera, byla předmětem představení ku příjmu slečny Prauseové dne 12. ledna. — Krvavým písmem zapsána jest noc Bartolomějská v dějinách Francouzská a každý s hrůzou čte o mnoha tisících obětí protestanských, které v této noci bez rozdílu pohlaví a mládí, utraceny byly. Obratný spisovatel francouzský Eugen Scribe zpracoval děj této noci, kterýž zde u výtahu podáváme: Ve vznešené jídelně hraběte Neverského v Paříži očekává četný sbor hodovníků polního vůdce Raula Nangise, Hugonotta, až posléze onen zvolna přichází panstvo pozdravující. Zasedne se ke stolu a hoduje. Raul jest hodujícími přinucen zpívat o své milence, kterouž byl z rukou nectných lidí mečem sobě vydobyl; v tom Marcel, sluha Raulův, vejde a uzřev pána svého v kruhu katolíkův, o život jeho se strachuje. Sluha Neversův oznamuje pánu svému příchod dámy, kleráž s ním mluvit si žádá. Hodovníci přistoupí k oknu, hledí do zahrady, kde ona dívka stojí, obdivují nevšední krásu její, nutíce Raula, by i on na ušlechtilý tento zjev se podíval. Raul uposlechně jich; však vzkřikne, neb pozná svou milenkou. Všichni ustupují blížícímu se Neversovi, toliko Raul nepohnutě dolů s okna hledí. Nevers stal se dle přání otce Valentiny snoubencem jejím! Do jídelny vejde nyní královské páže s listem, kterýž rytíři z Nangisu odevzdati má. Dle obsahu listu zaváže páže rytíři oči a vede jej k vozu od královny poslanému. (I. dějství.) Uprostřed vznešených dám francouzského dvora v nádherné zahradě královské očekává panovnice Margareta z Valois Raula, an Valentína sem se blíží a královně si stěžuje, že ji otec proti vůli její zasnoubil. Královna jí slíbí, že s Raulem o samotě promluví. Urban, páže královské, oznamuje příchod rytíře Raula. Královna přeje si o samotě s ním mluvit, načež dámy se odstraní. Raul strhne si na příkaz královny pásku s očí —, udiven zůstane státi, posléze uzří Margaretu a vyzná jí v překvapení svou lásku. Urban oznamuje královně opět příchod panstva, jež o povolení k vstoupení žádá. Raul padne nyní před královnou na kolena, prose jí o milost. Královna však místo trestu chce jej zasnoubit s Valentínou, dcerou katolického šlechtice z Saintu Briského, již Raul miluje. Raul zamítne příkazem královny, neb víra jeho tomu nedovoluje. Okolo stojící rytíři chtějí mečem pomstit tuto hanu. Margareta jim poroučí meče schovat a odebrat se ke královskému bratru jejímu Jindřichovi IV. do Paříže, kterýž je v státních záležitostech očekává. Raul zůstane v paláci jejím (II dějství). Noc již rozprostřela šerá křídla svá na zem a bledá luna osvětluje spoře okolí města Paříže, kdež při veselém tanci cikánů několik vojáků katolických i protestanských popíjí. Z chrámu, kde Valentína na modlitbách trvá, vychází Nevers s hrabětem Saint Briským, k nimž se Marcel přidruží a otcí Valentiny psaní od Raula odevzdává, v němž jej na souboj v těchto místnostech vybízí, dokládaje že královna provázena Raulem v Paříži se nalézá. Saint Bris nedůvěruje svému meči, pročez zrádně jej chce zavraždit. Valentína vyslechla zrádu otcovu

a chce varovat milence před záhuhou, an Marcel jí cestu zastoupí a po příčině tak pozdního objevení se v těchto nebezpečných místnostech se jí táže. Valentína jej pozná a svěří mu své tajemství. Marcel čeká s vytaseným mečem za rohem chrámu, chtě pomstiti svého pána. Saint Bris, jeho průvodčí a Raul vejdou. Meče obou jsou změřeny, sekundanti postaví se z obou stran. Raul uzří Marcela, jenž mu hrozící zkázu zvěstuje. Nastane půtka. Saint Bris klesaje pod převahou udatného Marcela a Raula, volá katolický lid svůj k pomoci, načež se všech stran se protivníci řinou. Raul couvá, Marcel se co lev udatně brání, konečně několik vojáků protestanských přispěje mu k pomoci. V tom Urban oznamuje příchod královny. Margareta ptá se po příčině půtky, načež Marcel jí zosnovanou zrádu odkryje a blížící se sem Valentínu co očitého svědka představí. Královna opětně snaží se Raula pohnouti k sňatku, však Nevers je už zasnoubencem jejím a slaví tuto hodinu svatební hodování. (III. dějství.) V paláci šlechtice Saint Brise dlí Valentína o samotě v trudné jsouce pohřížena myšlenky, an Raul zakuklen v dlouhý plášť do komnaty vrazí. Valentína jsouc překvapena jeho nebezpečnou návštěvou, prosí jej by odešel, pakli život mu milým. Raul váhá, neb si umínil pomstiti se na Saint Brisovi. Z venku jest slyšet kroky. Valentína prosí jej, by aspoň na ni nevrhl hanu, načež se Raul za záclonu kryjící dvěře komnaty schová. Nyní sem vstupují otec Valentiny s jejím manželem a četným davem šlechticů katolických. Saint Bris jim oznamuje vůli královny, která chce zahladiti rod Hugonottův; dále sděluje jim, že pomsta nad nimi, spočívající v rukou katolíků touto nocí přepadnutím veškerého lidu protestanského vykonána býti má. Nevers se tomu protiví, nechtě býti podlým vrahem a vrhne svůj meč Saint Brisovi k nohám; jest však za tento přečin odveden do žaláře. Zráda a přepadnutí jest zosnováno a po druhém udeření na zvon započne. Všichni s jásotem se vyřinou ke krvavému kvasu. Raul vyrazí prudce ze zákrytu, chtě zachránit bratry své. Valentína jej zadrží a vyzná mu, že jej miluje. Raul jest v dvojnásobném rozčilení. Již zazní hlas trubky, dumný hlahol zvonů a vraždění započne. Raul odstrčí na kolenou prosící milenkou, vyskočí oknem paláce, spěchaje svým bratrům k pomoci. (IV. dějství.) (Dokončení budoucně.)

— Pan Lukes, jenž, jak známo, v Mnichově kvasní lučbu studuje, vystoupí dle doslechu na tanním dvorním divadle v operě „Tannhäuser“ v titulní úloze.

— Náš krajan, pan Josef Nesvada, kapelník italské opery v Berlíně, pozván byl dne 12. t. m. s prvními členy dotčené opery k večerní zábavě k J. V. princí Pruskému, jenž se velmi lichotivě o jeho řízení operních představení zmínil.

— Tyto dny zavítal do Prahy chvalně známý skladatel písní, pan Frant. Pivoda. Z jeho nejnovějších skladeb, které co nevidět tiskem vyjdou, vyniká zvláště pijácký sbor s barytonovým solem a sbor „Máj“ s ženským duettem. Mimo tyto vydá též umělec některé nové piecy pro piano a písně.

— Hudebníci, kteříž by do plukovního sboru hudebního nově zřízeného řad. pěš. pluku číslo 68 za ban-

disty vstoupiti chtěli, mohou se buď ústně aneb písemně přihlásiti u plukovního pobočnicka pěšího pluku 33. hraběte Gyulaje (v domě „u Steiniců číslo 55-3). Pluk číslo 68 zůstane posádkou v Praze.

— Pan Gordigiani, professor vyššího zpěvu na konservatoriu Pražském, těžce onemocněl a jeho místo bude pan Fr. Vogl prozatímne zastávati. Bylo by žádoucí ku prospěchu konservatoria, by tento málo už energický starec do pense dán a na místo něho některý zkušený, čilý a horlivý učitel zpěvu ustanoven byl.

— Slečna Antonie Riedlova, žákyně operní školy Pražského konservatoria, zemřela v úterý (dne 17. ledna) ve všeobecné nemocnici. Pohřební průvod byl velmi pěkný, zpívány byly regina coeli od B. Führera a dva smuteční sbory, jeden český a německý. Slečna Riedlova měla výborný hlas a byla jedna z nejnadanějších žaček konservatoria.

— „Böhmische Granaten“ jest titul druhého svazku českých národních písní, ježto činný pan Alfred Waldau do němčiny přeložil. Pan spisovatel podává tu německému obecnstvu v skutku zdařilý překlad českých písní, z nichžto větší část trefně přelumočena jest.

— Valné shromáždění mužského zpěváckého spolku odbývalo se dne 13. t. m. Dle roční zprávy čítá spolek 41 zakládajících, 38 přispívajících a 56 účinkujících údův. Příjmy obnášely 848 zl. 80 kr. nov. Výlohy obnášely 700 zl. 22 kr. nov.; zbyloť tedy 148 zl. 58 kr. nov. Za předsedu spolku zvolen na novo pan Dr. Karel Hesz a za jeho zástupce Dr. J. Tragy. Kapelník p. Ed. Tauwitz převzal na tento rok hudební řízení spolku.

— Hudební zkouška k české besedě, jež se dne 31. t. m. v sále na Žofíně odbývati bude, ustanovena jest na neděli dne 22. t. m. Vojenská hudba pěšího pluku hraběte Nugenta pod kapelníkem Hopfem bude některé nové taneční kusy, mimo jiné též slovanskou quadrillu (na slovanské nápěvy) od nadaného Ludvíka Procházký provozovati.

— Pražští virtuosové, pánové Adolf a Arnošt Bauer, synové zdejšího professora konservatoria, zemřeli v Nechtezu na ústí Mississippi v Americe vkrátkém čase po sobě.

— Velice nadaná pianistka slečna Albertina Zdrobilková, žákyně p. Alex. Dreyschocka, kteráž as před rokem v koncertě „Gewandhausu“ v Lipsku se skvělým výsledkem koncertovala, prodlévá nyní v Paříži a hrála dne 8. t. m. v saloně své krajanky paní Szarvadyové, roz. Klausové u přítomnosti mnohých notabilit a umělců s podivuhodným úspěchem. Slečna Zdrobilková hrála piecu od A. Dreyschocka, S. Bacha, B. Chopina a F. Liszta. Knežna Orlova, kteráž zábavě této přítomna byla, vyjádřila se velmi pochvalně o hře této mladistvé virtuosky a pozvala tuto roztomilou umělkyni k své soirée na 15. t. m., kdež slečna Zdrobilová koncertovala.

— Hudební literatura. Nákladem činného obchodnictví v musikaliích A. Christofa a Kuhe v Praze vyšlo tak zvané „Preisalbum“ (Cenní album) tanečních skladeb na rok 1860. Album toto obsahuje velmi

zdařilé taneční kusy, totiž: Valčík od J. Haaga, quadrille od K. Komsáka, kvapík od A. Mahra, polka od A. Seiferta, polka francaise od L. Ješka a polka mazurka od Ferd. Preise. Skladatelé všech těchto kusů jsou vesměs kapelníci vojenských kapell a vyjma Haaga a Ješka samí Čechové. Milovníkům taneční hudby doporučujeme toto skutečně skvostné hudební album, kteréž za 2 zl. rak. čís. dostati lze.

Z Nového Bydžova. (Historie zdejšího zpěváckého spolku.) Nebude snad od místa, podáme-li vznik a činnost zdejšího zpěváckého spolku. Na konci r. 1857, as v měsíci září pronesl zdejší c. k. soudní adjunkt pan Antonín Kabeláč návrh, aby se v Novém Bydžově dle příkladu jiných našich měst utvořil zpěvácký spolek, jehož účel by byl, vzdělávati mužský čtvero zpěv a z něho vyplývající sborový zpěv. Tento návrh, jako každá nová, neznámá věc, potkal se z mnohých stran s mnohými rozmanitými odpory, ano ani úsměšků a úšklebků nescházelo, jen aby postup věci se buď zdržel aneb skutečnění záměru nemožným se stalo. Avšak tyto zřejmé i tajné, aneb všelijak jinak kladené odpory k tomu napomáhaly, aby spolek tím dříve se utvořil, a jsoucnost svou veřejně dal na jevo. Získáno několik hudby- a zpěvumilovných mužů, kteří sestoupivše se v poradu, na tom se ustanovili, aby se stanovy sestavily a k vyššímu potvrzení předložily. Aby pak tím určitěji postupovati se mohlo, vypůjčily se stanovy zpěváckého spolku Trutnovského, podle kterých se stanovy pro zdejší spolek téměř doslovně vzdělaly, což však mělo ten následek, že později poopraveny býti musely, neměl-li spolek ve vnitřním svém zřízení a v působení svém na venek ujmu trpěti a s dobrými výsledky svých účelů se minouti. Nedostatečnost stanov nejpatrněji se ukázala, když vys. místodržitelství vynešením ode dne 1. ledna 1858 č. 64290 ku konstituování se Novobydžovského zpěváckého spolku sice svolilo, avšak zároveň výminku položilo, aby mnohé paragrafy stanov buď zcela zjinačili aneb určitěji podali. Což když se bylo stalo, potvrdilo vys. místodržitelství dne 26. března 1858 č. 13.894 stanovy v 15 paragrafech zahrnuté. Dne 23. dubna 1858 sestaven byl spolek a zvolil za ředitele učitele na hlavní škole, pana Václava Vosáhlá, za místodržitele p. Celestina Říhu a pp. výbory Edvarda Peřinu, Josefa Joska, Josefa Brdičku, Tobiáše a Aloisa Štamberga. Tehdáž počítal spolek pět a dva cet účinkujících údů. — Netrvalo to dlouho a počet přispívajících údů se rozmnožil tak, že bytí spolku bylo pojištěno.

(Pokračování budoucné.)

(A. V.) **Z Pardubic.** dne 11. ledna. (Kostelní kudba, vojenská kapella a zpěvácký spolek) Dne 25. o vánočních svátcích dávala se u nás velká mše od Zikmunda Kolečovského. Co se provedení týče, bylo zdařilé; za to máme jen panu prof. Jandovi a pak sl. M. Říhové, která sola přednášela, co děkovati. Velká však pochvala náleží panu ředitelovi za jeho přičinění, jenž vždy dvě neb jednu z koušek před provedením nějaké mše s pány dilettanty odbývá, z čehož výhoda vyplývá, že naše hudba jest zvelebenější nežli v některých kůrech kostelů Pražských. Dále se musím též chvalně zmíniti o panu kapelníku Zinkovi, kterýž vždy jednou

neb dvakráte týhodně se svou vojenskou kapellou v sále „na Veselce“ mimo jiné také své výtečné skladby provozuje. Konečně musím ještě jednou na to důtklivě upozorniti, abysme si tu zpěvácký spolek zařídili. Sil, dobré vůle a příležitosti bylo by tu dosti; avšak žádný se věci té nechce uchopiti. Nuže, což zůstanou Pardubice za jinými menšími městy českými? Ba nejspíše ano; neboť jest město naše velmi nevšimavé a netečné. Uvidíme, zdaž se konečně myšlenky této někdo neuchopí!

Bílá Církev. (Dop. pův.) v Banátě (Weisskirchen). (K o n c e r t.) Zdejší zpěvácký spolek pod vedením horlivého pana M. Nováčka uspořádal dne 18. prosince 1859 koncert v sále „zlatého slunce.“ Mimo ouvertury k „Čarostřelci“, již zdejší městská kapella, žáci Nováčkovi a dilettanti správně provedli a mimo fantasií „Traumbilder“ od Lumbye od téhož orchestru neúhonně provedenou, slyšeli jsme sbory od Zöllnera, Beckera, Kuntze, Solle a velmi krásný charakteristický sbor „der Käfer“ od výtečného W. H. Veita. Provedení sborů bylo z větší části živé, přesné a dobře promyšlené a svědčí o svědomitých a dobrých zkouškách ze strany p. ředitele. Dále zpíval pan Ant. Albach píseň od Gumberta a navzdor tomu, že jeho zvonkovitý hlas měl tehdaž na sobě známku churavosti, přednesl ji též s chvalným úspěchem. Konečně hrál pan M. Nováček, jenž co obratný houslista chvalně znám jest, piecu pro housle „Vöglein am Brunnen“ s obvyklou zručností a s paní Walterovou milostnou sonatu pro piano a housle (F-dur op. 24) od L. v. Beethovena. Pan Nováček rozvinul zvláště v adagiu téhož díle všechny krásy svého cituplného přednesu a zvláštní pružnost ve scherzu; jen škoda, že zdejší obecnost klasická díla a jejich výborné provedení oceniti neumí. Návštěva byla velmi četná a příjem 100 zl. rak. čís. Bylo by žádoucí, by si spolek za tyto peníze klavír pořídil, jež velmi potřebuje.

Lipsko. Redakcí zdejších hudebních novin „Neue Zeitschrift für Musik“ vypsalu cenu na nejlepší rozluštění otázky „Ueber die Weiterbildung der Harmonik.“ První cenu obdržel p. Weitzmann; druhou cenu (8 louisdorů) náš krajan pan doktor hrabě Laurencin. Práce prvního spisovatele vychází v dotčených novinách.

Londýn. Anglická národní opera dočkala se nového skladatele, totiž Mellona, jenž novou operu „Viktorine“ složil.

Lutich. Domek, v němž A. Grétry, skladatel 40 oper se narodil, darovala vdova Dubois (Dyboa)-Desoer městu zdejšímu s tím ustanovením, že též domek vždy v pořadku udrží a činží k nadaci pro hudebníky odevzdá. Nade dveřmi domku stojí nápis: Zde byl André Modeste Grétry dne 11. února 1741 narozen.

Pešť. O původu světoznámé písně „Rakoczy“ vypravuje hrabě István Fay, že tento znamenitý hudební kus cigána Michalyho Burnu za skladatele má. Týž byl výtečný hudebník svého času a věrný průvodce Františka Rakoczyho. Skladba tato padá do času, v němž Rakoczy se na tom rozhodl, že vlast svou opustí.

Paříž. Roger užíval při své benefici dvou uměleckých páží a sice jedné z nich v „Bílé paní“ a druhé ve výjevu „Proroka“ a „Favoritky.“ Tyto dvě páže jsou z továrny Charrierea. Jsou z hliníku (Aluminium) zhotoveny a nesmírně lehké. Pan Mathieu připevnil k nim stroj, jenž pohyby velmi ulehčuje. Též pan Bechard (vys. Bešar) zhotovil uměleckou páži (ruku) pro Rogera, opatřiv ji rotačním apparatusem, jenž pohyby lidského předloktí rozmnožuje. Tito znamenití strojníci pracují nyní na jiných pážích, kterýmiž se úžasné pohyby prováděti dají.

Stuttgart. J. J. Abert skládá velkou operu, k nížto látka vzata jest z historie rodu Hohenstaufů.

Varšava. Nedávno dávala se tu po 50krátě opera „Halka“ od St. Moniuszka.

Vilna. Zdejší hudebník Nowicki složil operetku: „Noc na cmentarzu“ (hřbitově), jejíž libreto napsal W. Przybylski.

Vídeň. Vídeň čítá nyní 144 zhotovitelů pian, z nichžto Bösendorfer a Streicher, každý 120—150 dělníků zaměstnává a v průřezu týhodně 6—12 pian zhotovuje. Tři, p. Ehrbar, Hora a Promberger, zaměstnávají 40—60 dělníků a zhotovují 3—4 nástroje týhodně. U 20 mistrů obnáší průřizní počet nástrojů as 20—100; ostatní pracují buď sami neb s 1 neb s 2 tovaryši a zhotovují ročně 6—10 pian. Za také piano s anglickou mechanikou platí se 900—1200 zl.; za nástroje s vídeňskou mechanikou 300—600 zl. Velká část pian s anglickou mechanikou posílá se do Rus. — Meyerbeerova opera „Pouť do Ploermelu“ nepříjde v dvorním operním divadle tak brzy k provozování, anto Meyerbeer žádné Vídeňské zpěvačce partii „Dinory“ svěřiti nechce. — Dvorní zpěvák (basista) pan Dr. Schmidt, obdržel od Rich. Wagnera z Paříže pozvání, by příštího leta účinkoval v jeho operách: Tannhäuser, Lohengrin, Fliegender Holländer a Tristan. Mimo Schmidta bude prý účinkovat Formes a Ticháček z Drážďan. — Dne 5. vystoupil slavný A. Ander, c. k. dvorní pěvec, ponejprv po svém uzdravení v opeře „Stradella“ a došel všestranného uznání.

Dur a moll.

(Jan J. Fux.) Karel VI., císař rakouský, řídil jednou osobně jistou operu kapelníka Fuxe. Opera tato byla k slavnosti narození arcivévodkyně složena; korunní princezna zpívala sama na jevišti a vládce dala svému choti při vstoupení do orchestru skvěle zdobený exemplář partitury podati. Fux jsa zanícen zdatným provedením své opery, zvolal nadšeně: O škoda na stokrát, že se V. Majestátnost vrchním kapelníkem nestala. Vlídny císař obrátiv se pravil v naivním rozmaru: Děkuju pěkně, mámeť to takto lepší.

L i s t á r n a .

Panu M. v P.: Račte nám také článek o houslích napsat; budeme tomu povděčni. Panu A. H. v H.: Skladba Vaše je dosti dobrá, vyjma některé závadné oktávy a kvinty, které opravíme. Panu M. v B.: Pro obveselení mysle poručíme Vám co nejvřeleji výtečný humoristický almanah „K r a k o n o š,“ (vyd. nákl. J. R. Vilímka u K. Jeřábkové). Stojí 75 nov.